

Van emmerinstallatie tot buitenmelker Geitenhouders helpen bij ontwikkelen

In 1985 was het zoeken van een geitenmelkmachine in Nederland moeilijk, laat staan het vinden ervan. Nu is dat anders. Er is volop keus. En dat hebben de geitenhouders mede aan zichzelf te danken. Vooral aan hun eigengereidheid.

Wilma Wolters

De eerste geitenmelkmachines waren kleine kopieën van melkmachines voor koeien. “Het enige verschil waren de pulsator die iets anders was afgesteld en de melkklaauw en bekert die kleiner waren”, vertelt Chiel Walkeuter van GEA Farm Technologies. Rik Schoenmaker van Mewitec, directeur van de inkooporganisatie van de Nederlandse Fullwood-dealers, herinnert zich de eerste geitenmelkmachine van deze fabrikant in Nederland nog wel. “Dat was rond 1982, toen plaatsten we een emmerinstallatie waarbij de melk van de geit in een rvs emmer kwam en de veehouder die zelf moest overgieten in een tank.” Na de emmerinstallatie kwam Fullwood met een 4-stands tandemstal met twee melkstellen. Schoenmaker vertelt: “De geiten stonden achter elkaar en werden vanaf de zijkant gemolken. Wat later kwamen de melktafels waar de geiten opliepen; 2x12 en later 2x24, allemaal met één melkstel per twee geiten. De volgende stap was de zij-aan-zij. Eerst met voerhek en later met rapid-exitsysteem. Toen volgde de binnenmelker en ten slotte, in 2005, kwam Fullwood met een buitenmelker. Die is compleet geautomatiseerd en de melker hoeft in feite alleen maar de melkbekers aan te sluiten.”

Door het automatisch opengaan van een luik komt het melkstel direct onder de uier van de geit tevoorschijn bij de nieuwe buitenmelker van Dairymaster.

Geitenhouders helpen ontwikkelen

Wat beide fabrikanten opvalt, is de eigengereidheid van de Nederlandse geitenhouder. Walkeuter: “Geitenhouders zijn allemaal uitvinders. Ze hebben zo hun eigen ideeën over melkwinning. Soms willen ze systemen uit meerdere producten gecombineerd hebben, soms willen ze dingen uit de andere kant van de wereld in hun machine. Het maken van één GEA-machine en daarmee de markt bedienen, zou te simpel zijn. En zelfs een keuze maken uit drie modellen is er niet meer bij. Het is nu maatwerk.” Schoenmaker merkt dat geitenhouders graag een eigen stempel op hun installatie drukken. “Daarmee zijn ze wel veeleisend. Maar die vooruitstrevendheid en veeleisendheid en ook hun vele goede ideeën heeft ons gestimuleerd en zeker geholpen om de stal te ontwikkelen

die we nu verkopen. Daar zitten heel veel goede ideeën van klanten in verwerkt, die dan ook actief meehelpen hun goede idee uit te werken en te testen. Veel praktijkervaring is op die manier verwerkt in onze melkmachines. Geitenhouders zijn daarom voor ons een heel interessante en belangrijke doelgroep.” De kennis bij melkmachinefabrikanten is daarom mede te danken aan geitenhouders. Schoenmaker realiseert zich dat heel goed. “De contacten met geitenhouders en voorlichters in Nederland en de ervaringen die Fullwood opdeed in Frankrijk en andere landen om de Middellandse Zee, hebben ons veel kennis gebracht. Met die kennis hebben we veelvuldig onze commerciële en technische medewerkers getraind.”

Melktechniek

En zo is, soms met hulp van geitenhouders zelf, de melkmachine langzamerhand gespecificeerd tot een echte geitenversie. Nu zijn er pulsatorinstellingen, afnameinstellingen en managementprogramma's specifiek voor geiten. De grootste vooruitgang boekten melkmachinefabrikanten door te focussen op melktechniek, ofwel de manier van melken van geiten. Schoenmaker: “Een goede melktechniek zorgt voor het vlot en volledig leegmelken van de geiten. Dat is belangrijk voor de geit, maar draagt ook bij aan een hogere capaciteit van de machine.” Walkeuter specificeert verder: “De belangrijkste ontwikkeling is de GEA melkklaauw TopFlow en later OviTwin geweest. De kleine koeienversie van een melkklaauw is vervangen door een geitenmelkklaauw. De voering bestond

25 jaar geleden uit rubber die met behulp van weekmakers soepel werd gemaakt. Toen die weekmakers verboden werden, is het rubber vervangen door siliconen. Bovendien is de vorm aangepast, zodat een geitenuier goed wordt uitgemolken.” De laatste ontwikkeling bij Fullwood ligt in het optimaliseren van separatie. “Dat kan de veehouder veel tijd schelen, omdat hij een dier niet uit de kudde hoeft te zoeken. Het verhoogt de capaciteit van de voerdrastallen aanzienlijk.”

Nieuwste van het nieuwste

Sinds eind 2010 draait de eerste Dairymaster carousel in Nederland: de Dairymaster geitenbuitenmelker. Deze melkstel is ontwikkeld na brainstormsessies tussen Dairymaster en verschillende geitenhouders om

zo de actueelste wensen te kunnen implementeren. Deze nieuwste melkstel voor geiten is modulair opgebouwd en alle groottes zijn mogelijk, maar de carousel die in Nederland draait is een 90-stands. Het bedrijf koos voor een buitenmelker omdat hiermee onder andere een hogere capaciteit haalbaar is. Die laat zich gemakkelijk meten: het melken van duizend geiten, inclusief klaarzetten, spoelen en schoonmaken, kost volgens Rutger Schut van Dairymaster anderhalf uur. Het meest innovatieve van de buitenmelker is dat het melkstel uit het platform direct onder de geit omhoogkomt door een automatisch openend luik. Schut: “De melker hoeft alleen nog de melkbekers vast te pakken en die aan te sluiten. Er zijn minder handelingen nodig, zodat één melker meer geiten kan melken.” Bovendien worden de bekert na het melken van een geit weer teruggebracht in de spoeljetters en kunnen ze zo na elke geit gedesinfecteerd of gespoeld worden. Bij het spoelen na het melken is dit ook een groot voordeel; de melkstellen gaan automatisch in de spoeljetters en het spoelen verloopt volledig geautomatiseerd.

De buitenmelker is voorzien van standplaatsherkenning en zo kan elke geit haar eigen portie brok krijgen. Door middel van een nekbeugel staat het dier vast. Zodra de geit bij de melker komt, gaat het luikstelsysteem open en komt het melkstel uit het platform. De melker hangt dit onder. De automatische afname neemt het melkstel af, waarna het melkstel in het platform verdwijnt en de luikjes weer gesloten worden. Het melkstel kan nu gedesinfecteerd worden. Bij de uitgang gaat de nekbeugel los en wordt de geit met perslucht op de neus aangespoord om het platform te verlaten. Optioneel kan de geit nog even op het platform blijven en bij een separatiebox pas het platform verlaten, waarbij ook een persluchtmotivator gebruikt kan worden. Reinigen van de carousel gaat snel, mede doordat 80 procent uit roestvast staal bestaat.